

PROPOSTES PER TREBALLAR A L'AULA

CICLE MITJÀ I SUPERIOR D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

**FUNDACIÓ
ANTONI TÀPIES**

ARAGÓ, 255 - 08007 BARCELONA
Tel. 934 870 315 - Fax 934 870 009
museu@ftapies.com
www.fundaciotapies.org

PRESENTACIÓ

Les propostes que us suggerim a continuació estan vinculades a l'activitat que les educadores de la Fundació Antoni Tàpies han desenvolupat (o desenvoluparan) amb els vostres alumnes.

L'objectiu és reforçar els conceptes treballats durant l'activitat i aprofundir-hi d'una manera més extensa i creativa.

La selecció dels temes s'ha fet en funció del nivell educatiu dels alumnes i els seus interessos, procurant relacionar els conceptes amb el coneixement personal i l'entorn immediat que els nens i nenes estan desenvolupant en aquesta etapa.

Les propostes són obertes i, per tant, podeu adaptar-les a les característiques de cada grup.

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

1. Aprofundir en el contingut conceptual de l'obra d'Antoni Tàpies, incloent-hi la seva iconografia.
2. Relacionar el contingut conceptual de l'obra amb l'entorn immediat dels nens i nenes.
3. Experimentar alguns aspectes tècnics de l'obra de l'artista.
4. Fomentar una actitud oberta.

NOTA SOBRE ELS MATERIALS

La Fundació Antoni Tàpies proporcionarà les imatges de les obres de l'artista que siguin necessàries per a la realització de les activitats proposades. La resta del material suggerit ha de ser proporcionat per la pròpia escola.

ACTIVITAT 1: EL JOC DE SABER MIRAR

Les propostes que exposem a continuació estan relacionades amb el contingut del text *El joc de saber mirar*, publicat a la revista per a nens i nenes *Cavall Fort* del gener de 1967.

PROPOSTA 1

ANTONI TÀPIES ENS EXPLICA UN CONTE PÀG. 4

PROPOSTA 2

LES COSES TENEN HISTÒRIA PÀG. 6

PROPOSTA 3

MIREM-HO TOT PER TOT COSTAT! PÀG. 7

PROPOSTA 4

MATERIALITZEM UN RECORD PÀG. 8

PRESENTACIÓ

En el text Antoni Tàpies ens convida a ser oberts, a no tenir prejudicis; a mirar el món, la pintura, les coses que ens envolten de manera neta, sense refiar-nos del què diu la gent, extraient-ne les nostres pròpies conclusions. Ens parla, concretament, d'una cadira vella i del munt d'històries que amaga al darrere. I ens convida, finalment, a jugar i a pensar.

ACTIVITAT

Primerament, caldria que els nens i nenes coneguessin el text. El mestre pot optar per explicar-lo com conte, o bé pot demanar als alumnes que el llegeixin.

EL JOC DE SABER MIRAR - ANTONI TÀPIES

Als joves amics de Cavall Fort

Com mirar netament sense voler trobar en les coses el que ens han dit que hi ha d'haver, sinó el que senzillament hi ha?

Vet aquí un joc innocent al qual us proposo jugar.

Quan mirem, normalment només veiem el que se'ns dóna al voltant nostre: quatre coses –a vegades ben pobres– només vistes per sobre enmig de l'infinit. Mireu l'objecte més senzill. Agafem, per exemple, una vella cadira. Sembla que no sigui res. Però penseu en tot l'univers que ella comprèn: les mans i les suors tallant la fusta que un dia va ser arbre robust, ple d'energia, al mig d'un bosc frondós en unes altes muntanyes, l'amorós treball que la va construir, la il·lusió que la va comprar, els cansaments que ha alleujat, els dolors i les alegries que haurà aguantat, qui sap si en grans salons o en pobres menjadors de barriada... Tot, tot participa de la vida i té la seva importància! Fins i tot la més vella cadira porta dintre seu la força inicial d'aquelles sables que pujaven de la terra, allà als boscos, i que encara serviran per donar escalf el dia que, feta estelles, cremi en alguna llar.

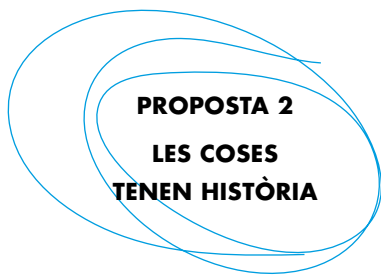
Mireu, mireu a fons! I deixeu-vos portar plenament per tot el que fa ressonar a dintre vostre el que ens ofereix la mirada, com el qui va a un concert amb el vestit nou i el cor obert amb la il·lusió d'escoltar, de sentir senzillament amb tota la seva puresa, sense voler de totes passades que els sons del piano o de l'orquestra hagin de representar forçosament un cert paisatge, o el retrat d'un general, o una escena de la història, com es voldria sovint que només fos la pintura.

Aprenuem a mirar com aquell qui va a un concert. En la música hi ha formes sonores compostes dins un tros de temps. En la pintura formes visuals compostes dins un tros d'espai.

És un joc. Però jugar no vol dir fer les coses “perquè sí”. I com en tots els jocs d'infants, els artistes tampoc no fan les coses “perquè sí”. Jugant... jugant, de petits, aprenem a fer-nos grans. Jugant... jugant, fem créixer el nostre esperit, ampliem el camp de la nostra visió, del nostre coneixement. Jugant... jugant diem coses i n'escoltem, despertem aquell qui s'ha adormit, ajudem a veure aquell qui no en sap o aquell a qui han tapat la vista.

En mirar, no heu de pensar mai el que la pintura –com totes les coses d'aquest món– “ha de ser”, o el que volen molts que només sigui. La pintura pot ser-ho tot. Pot ser una claror solar enmig d'una ventada. Pot ser un núvol de tempesta. Pot ser una petjada d'home per la vida, o un cop de peu –per què no?– que digui “prou!”. Pot ser un aire dolç de matinada, ple d'esperances, o un baf agre sortit d'una presó. Pot ser les taques de sang d'una ferida, o el cant en ple cel blau, o groc, de tot un poble. Pot ser el que som, l'avui, l'ara i el sempre.

Jo us convido a jugar, a mirar atentament... Jo us convido a pensar.

PROPOSTA 2

LES COSES

TENEN HISTÒRIA

PRESENTACIÓ

Antòni Tàpies estima els objectes vells, sovint atrotinats, fets malbé. En el text *El joc de saber mirar* posa l'exemple de la cadira per evidenciar-nos el poder de les coses antigues: només contemplant-les i, fins i tot, tocant-les, ens poden suggerir històries, records, experiències i sen-sacions. I és que segur que els alumnes tenen per casa algun objecte vell que no llençarien mai: una peça de roba que sempre els ha agradat, una de les primeres joguines que van tenir, un regal molt especial, un objecte que pertanyia a l'avi o l'àvia... I, segurament, aquest objecte és per a ells tan valuós com una joia.

MATERIALS NECESSARIS

Objectes personals de cada alumne.

Paper i llapis.

ACTIVITAT

Es demana als alumnes que cadascú porti un objecte personal que tingui una importància especial. A més, ha d'escriure un petit text on expressi per què es tracta d'un objecte d'importància personal i on n'expliqui una mica la seva història.

Els objectes són exposats a classe. A sota de cada objecte, pot haver-hi la descripció que n'ha fet l'alumne (plegada, per no ser vista).

Els alumnes han d'escollir un objecte (que no sigui el seu) i imaginar-ne la història. Han de jugar al "joc de saber mirar" i escriure en un full allò que els suggereix l'objecte triat.

Finalment, es comparen les dues històries. L'important no és haver endevinat la "vertadera" història de l'objecte, sinó haver participat en el "joc de saber mirar" i haver fet l'esforç de veure més enllà del que ens han dit que hi ha.

PROPOSTA 3
MIREM-HO TOT PER
TOT COSTAT!

PRESENTACIÓ

El "joc de saber mirar" consisteix, també, a conèixer bé l'objecte que observem: la seva forma, els materials que el componen, com està construït... Per això, Antoni Tàpies recomana mirar-lo des de tots els angles, des de tots els punts de vista. Hem d'esforçar-nos a parar atenció, a contemplar reflexivament les coses. Els objectes tenen moltes cares; algunes poden semblar més importants, però cal conèixer-les totes...

MATERIALS NECESSARIS

Objecte escollit.

Càmera fotogràfica o bé materials per fer una representació gràfica/pictòrica de l'objecte (paper, llapis, pintura, etc.).

ACTIVITAT

Els alumnes han d'escollir un objecte i fer-ne una fotografia o un dibuix des de dos punts de vista diferents:

-El primer ha de ser un punt de vista rebuscat, és a dir, una visió de l'objecte que pràcticament ens el faci irrecognoscible.

-El segon ha d'oferir una perspectiva clara: un punt de vista que ens permeti reconèixer la cosa ràpidament.

PROPOSTA 3
MATERIALITZEM
UN RECORD

Ja hem destacat la importància dels objectes vells per a Antoni Tàpies. Proposem, ara, que siguin els nens i nenes els que els utilitzin en la seva pròpia proposta creativa.

MATERIALS NECESSARIS

Suport gruixut (cartró o cartolina de mida DIN A3).

Cola blanca.

Objectes i retalls diversos.

ACTIVITAT

Es demana als alumnes que pensin en una experiència o record que per a ells sigui molt especial. Caldria, a més, que busquessin objectes relacionats amb aquesta experiència (una entrada, una peça de roba, un embolcall, etc.). Si en no conserven res, que busquin altres elements que puguin evocar-los l'experiència viscuda (per exemple, si no conserven o no volen utilitzar una peça de roba determinada, en poden buscar una altra de semblant i més vella).

Amb aquest material han de confeccionar un collage. Pot tractar-se d'una composició abstracta, o bé poden intentar reproduir figurativament el record emprant els materials que han seleccionat.

ACTIVITAT 2

INFORMACIÓ PER ALS MESTRES PÀG. 9

PROPOSTA 1

COM UN JEROGLÍFIC... PÀG. 14

PROPOSTA 2

AUTORETRAT SÍGNIC PÀG. 19

Del 1945 al 1950: cap d'esquena, màscara, columna, barret, sexes, cordes, lligams, cordills, arròs, anelles de cortina, randa, fils, papers, paper de diari, paper d'estany, cartons, reixes, coit, paisatges, creus, espirals, ratlles de punts, ulls, ulleres, antifaç, front, cabells, cap invertit, filaments, personatges de dos sexes, monuments i paisatges petrificats, arbres, muntanyes, figura amb cua, miralls, esgrafiats, ics, cartons amb personatges rascats, bisbes, reis i altres personatges autoritaris, calaixos, armaris, llençols, cadira, formes arlequinades, aparells de prestidigitació, jocs d'escacs i d'altres, taules, miratges, piràmides, paper de carta, bèstia-home, perla, ou, serps, feres i flors fantàstiques, lletres –especialment les lletres A i T, les meves inicials, que a la vegada són les d'Antoni i Teresa, o les inicials de la Teresa TB que alhora ho són dels nostres cognoms units–, escriptures, esborralls, alfabetes, caixes, llàgrimes, boscos, llunes, finestres, calaixeres, vels, fosforescències, abstraccions i espais, potes de cavall, cervell, cràters de lluna, esquerdes, vaixell, barret de copalta, pits, porta, taüt, escenaris de teatre, llit, cortinatges, objectes tapats, bodegó, ventre, ales, gats, fletxes, braç, cama, mà, ungles, pèls, becs, urpes.

Del 1951 al 1953: arada, bandera catalana, masia, sol, taronja, flors, roures i alzines, grups d'homes, instruments o eines de treball, obrers, militars, ganivets, carruatges, mutilacions, atropellaments, assassinats, sang, burgesos, vestits d'etiqueta, temes amorosos, sabates, peus, ocells, caps de cavall, instruments musicals, gerres, barres catalanes, fragments del cos humà, brau, falç, martell, bossa de diners, gos, puny, paper moneda, carreta de bous, barca, xiprer, paisatge frondós, òrgans sexuals i altres, boques, espelmes, flames, més piràmides, més lletres, llunaris, més fletxes, més columnes, ganxo, més reixes, interior de cos, celles, parpelles closes, grafismes murals, matèries, pintures envellides, figures geomètriques deformades, ratlles, taques, esquitxos, collage amb xarxes i tarlatanes.

Del 1954 al 1956: augment de l'aspecte mural, de la pastositat i d'imatges polsoses, parets encrostonades, bonys, cops de martell, grafit de carrer, més coits, paisatges deserts, més creus i més ics, joc de fons-forma, altres ales, espai tapiat, espirals, pubis, pits-cul, vista aèria, pell d'animal extesa, cara-sexe, ruïna, galàxia, figura desfent-se, pedra màgica, paret amb forats de bala, roba interior, samarreta, calçotets, cotilla, animals, taula-bodegó, plat trencat, més portes, rèptils, feres, ornament arquitectural, laberint, pulmons, home penjat, porta de ferro ondulada, rellotges, quadrants solars, més eines de treball, estisores, cosidor, grans espais buits, cercle, oval, ones, sinuositats.

1957: altres peces de roba interior, més ventres i sexes, camí, cos carbonitzat, lavabo, nas, cor, fal·lus, ales de ratapinyada, ventre prenyat, silueta d'home, casulla, instrument de tortura, moble, moble-finestra, cama, inicials, òvuls, nu ajagut, ratlles, més grafit i més murs, escala, espai buit, escriptures, tros de paper, excrements.

1958: grans figures ovals, rectangles, triangles, peu, llit, armari, onades, portal, més escriptures, volcà, cul defecant, taula-vel·lador, barca, arc iris, natges castigades, baix ventre, marroig, porta arrencada, jeroglífics, més miralls i més marcs, deixalles, capitonat de sofà, capitonat de taüt, embalums, brutícia, capçal de llit, obelisc, capsa, copa, més ales, navegants, solcs, piano, cadafal, sofà, costurer, cos obert.

1959: estisores, cosit, fistó, més rellotges de sol, orificis, paquet, tapa de taüt, escala de mà, petjades de peus, de cavalls, etc., altar, clavecí, cos torturat, riu, cortina, gland, llit amb llençols, vestit, cartó lligat, paper assecant, papers esquinçats, fragments de cartó, un forat isolat.

1960: pont, ditades, platja, sudari, ventall, arcades, túnica, ventre-univers, empremtes i relleus de claus, panys, etc., vas, pou, crucifixions, cal·ligrafies, bagul, arqueta, cadena, més triangles, tros de fusta, tauló, roba plegada, cartons recosits, capsa de cartó desplegada, ics de corda, un jaç, més ratlles de punts, punts suspensius, parèntesis, altres signes ortogràfics i aritmètics.

1961: lletres de petites i grans dimensions, tovalles, safata de pastisseria, patró de vestit, crani, aparells ortopèdics, muntanya, tapadora, nou teló de teatre, lligams, sotana de frare, monedes, lona de camió, sobre de carta, arrugues, capçal de sofà, I, petits fragments de paper, T i T invertida, punts simètrics, quiet i mogut, formes i objectes inventats, roba arrugada, porta copejada, angle, caputxa, quatre punts, al·lusions a os d'esquelet.

1962: al·lusions eròtiques, ulleres de gran i petita dimensió, pinta, draps, porta de sagrari, nínxol, coixí, safata de porcellana, forca, carpeta, boca de teatre, manta de soldat, bastidors de quadres, full de llibreta, grans divisions d'espais simètriques, xifres, quatre cantoneres, roba plegada, capçal de cuir, doble X.

1963: sofà rebentat, taula amb cobertors, canapè, altres copes, més cadires, nou mirall de mà, volta d'escala, taula de cuina, llit blanc, jocs, xifres, plecs ordenats, paper plegat, tros de capsa de cartó desplegada, una sola ditada en un espai de matèria, coixí de llit, vellut granat amb plecs, matèria i cordes, gran espai amb I, nas i ulleres, 8, pintura amb pèls, ganxo, garfi.

1964: personatge assegut, pissarra de paret i petita, cos nu assegut, bastó, orella, petjades en cercle, catre, objectes coberts, butxaca, ampolla, penja-robes, nus, home fumant, cigar, home vomitant, paisatge d'alta muntanya, cames, nous barrets, manyoc de paper de diari, manyoc de roba, ventre tapat, paper blanc plegat, H, calendari, cor, gran espai negre amb una fletxa petita, més capsas de cartó desplegadas, natura morta amb crani, tovalles ben plegades.

Extracte d'Antoni Tàpies. *Memòria personal. Fragment per a una autobiografia*, capítol "Nova York. Confirmació d'un discurs" (Barcelona: Fundació Antoni Tàpies i Editorial Empúries, 1993), pp. 332-335.

COLORS: “La tria d’uns colors determinats no és gratuïta. El fet que hagi arribat a realitzar quadres només amb gris s’explica, en part, com a reacció enfront del colorisme que caracteritzava l’art de la generació precedent, molt amigable dels colors primaris. També era un intent d’allunyar-se de l’impacte de la publicitat i les contínues senyalitzacions amb l’ús d’un color més interioritzat, la penombra, la llum dels somnis i del nostre món interior. El color marró té relació amb una certa filosofia vinculada al franciscanisme, a l’hàbit dels frares franciscans. El fet que aquest color també s’assembla als excrements i els fems és una idea franciscana, perquè ja va dir Lluïl que preferia la bellesa dels fems al camp que no la beutat d’una dona, si aquesta no tenia un contingut moral important. Hi ha una tendència a buscar això que en diuen colors alegres: el vermell, el groc; per mi, en canvi, els colors grisos i marrons són més interiors, més afins al món filosòfic.”

DIMENSIONS: “En molts dels meus quadres hi trobem una diferència d’escala entre uns objectes i d’altres. [...] Gairebé sempre faig els objectes més grans del que són en realitat; en canvi, ben poques vegades els faig més petits. En això hi ha un cert simbolisme, però més aviat improvisat, no sistemàtic. Molt sovint he pintat peus o orelles a una escala molt superior a la normal; així, ampliant una cosa petita i senzilla, la torno còsmica. Aquesta és una de les claus que he volgut presentar en la meua obra: que en una cosa petita i insignificant s’hi pot contemplar tot l’univers.”

EMPREMTA: “Moltes imatges que he realitzat són purament empremtes del cos humà, una petjada amb el peu, l’empremta del meu braç o de la mà. Amb això vull demostrar que la matèria té una força i que s’hi han produït transformacions transcendents, de la mateixa manera que els budistes tot sovint simbolitzen el pas de Buda pel món, no amb la representació física del personatge, sinó amb coses que ell havia tocat o deixat. Totes aquestes insinuacions de coses que han passat són també una reflexió sobre el temps. Les empremtes, les marques en la matèria, volen tenir aquest sentit de demostrar el pas del temps, el caràcter efímer de les coses.”

GRAFIT: “L’expressivitat que pot tenir un mur, i sobretot els *graffiti* que s’hi poden practicar, són records que conservo de la meua infantesa, de quan visitava els meus avis al barri antic de Barcelona, al Barri Gòtic, i travessava un munt de carrerons estrets i plens de records, rascades i senyals de molts segles enrere. Els murs, en esclatar la guerra civil, eren plens d’inscripcions, i em van fer un gran impacte. Aquests *graffiti* sorgien arreu de la ciutat, i no sols sobre els murs, sinó sobre qualsevol cosa, fins i tot els automòbils. Després de la guerra vaig descobrir les fotografies de Brassai, un fotògraf que havia treballat molt el tema dels *graffiti* sobre el mur. Això també em va fer un gran impacte i em va provocar una associació d’idees amb els records d’infantesa que m’estimulava a continuar buscant l’expressivitat en el mur.”

FRAGMENTS DEL COS HUMÀ: “Aquestes imatges de peus, cames, braços o fragments del cos humà que es troben en la meua pintura són comparables als exvots que la gent pietosa oferia a les esglésies quan volia demanar alguna cosa, per exemple curar-se d’una malaltia, o com a signe d’agraïment per una persona que s’havia curat.”

MORT: “Abans ja em preocupava el tema del dolor i la mort, i apareixia en la meua obra a tall d'al·lusió. Possiblement, això prové del fet que en una ocasió vaig ser molt prop de la mort. Quan tenia divuit anys vaig patir per primer cop un atac de cor. Però, ara, a la meua edat, és clar, un rumia més sobre la mort. També és un tema que té a veure amb el budisme. Els monjos ensenyen als deixebles a meditar sobre la mort, fins i tot a visitar llocs on la mort és present, escorxadors i cementiris.”

MUR: “El mur és una imatge que em va sorgir una mica per casualitat. Després d'unes sessions de pintura en què no parava de barallar-me amb el material plàstic, el quadre, ple de rascades, de sobte va canviar, va fer un salt qualitatiu i es va transformar en una superfície quieta i tranquil·la. Vaig veure que havia pintat una paret, un mur, cosa que es relacionava a la vegada amb el meu nom.”

OBJECTE: “El gust per la utilització d'objectes banals i quotidians, extrets del meu entorn, té diverses explicacions. En part es deu al fet que els objectes que omplen la nostra vida quotidiana són els més fàcils de tenir, els més fàcils de veure, però també a una voluntat de magnificar el que és petit i insignificant. Això té molts punts de contacte amb la mística, i concretament amb una frase de Santa Teresa de Jesús que diu que fins i tot a les cassoles s'hi pot trobar Déu. Aquest afany per presentar d'una manera “cosmicitzada”, si se'm permet l'expressió, una cadira, unes tisoires, unes espadenyes, unes sabatilles, és com dir que pot ser tan transcendent una aixella com una imatge divina tòpica.”

X: “La X pot ser un signe de misteri, una incògnita, una guixada per esborrar el que hi ha a sota, per suprimir-ho, un senyal que guii l'ull de l'espectador cap a un indret determinat del quadre. D'altres vegades, d'una manera purament inconscient, he utilitzat X i creus perquè he vist que així el quadre adquiria una força especial. Són signes molt senzills, però tan carregats de pensament i simbologies ancestrals que el fet de col·locar-los, encara que sigui en un racó del quadre, li confereix una força molt curiosa. Segurament per la mateixa raó he utilitzat tan sovint la imatge de les tisoires. Les tisoires obertes tenen aquesta forma d'X que jo considero molt evocadora.”

XIFRES: “Les xifres i els números són un element important en la meua obra, perquè l'univers, al capdavant, es redueix a una fórmula matemàtica. Sembla que després d'algunes descobertes de la ciència moderna, retornem al món dels presocràtics i dels pitagòrics, on els números tenien un paper essencial. Les lletres són un altre element destacable. N'hi ha moltes que evoquen determinades paraules, exclamacions, fins i tot expressions esotèriques, paraules màgiques. D'altres tradueixen pensaments concrets, de vegades filosòfics. També les utilitzo per evocar el nom de les persones que estimo, de la meua dona, dels meus fills. Sobretot l'enllaç de la A i la T, una parella de lletres que sovinteja molt, perquè té un doble sentit: d'una banda, expressa les inicials del meu nom i, alhora, la unió d'Antoni i Teresa. He volgut expressar així que la Teresa i jo sempre hem format una unitat.”

Fragments extrets de: Manuel J. Borja-Villel, “Converses amb Antoni Tàpies, 1985-1991”, *Tàpies. Comunicació sobre el mur* (Barcelona: Fundació Antoni Tàpies i IVAM Centre Julio González, 1992); Barbara Catoir, “Què m'agradaria aconseguir amb el meu art”, *Converses amb Antoni Tàpies* (Barcelona: Edicions Polígrafa, SA, 1988).

PROPOSTA 1 COM UN JEROGLÍFIC...

PRESENTACIÓ

Antoni Tàpies utilitza uns símbols que es van repetint en els seus quadres. Es tracta d'un llenguatge propi, un llenguatge sígnic amb qual ens explica com és ell, qui estima, el que pensa, el que li agrada, el que li agradaria... Intentar "llegir" els seus quadres pot esdevenir un veritable joc!

ACTIVITAT 1

S'observen les obres de la pàgina següent.

Els nens i nenes han d'identificar els símbols que apareixen en aquestes obres i observar quins es repeteixen.

- Parts del cos (panxa, braços, cuixes, pits, peus, ulls...)
- Números
- Lletres
- Creu
- empremta/petjada
- Cadira/sofà

SOLUCIÓ

1/2: parts del cos (panxa, braços, cuixes, pits...); números; lletres; creus.

Figura amb parpella: ull; sofà; creu.

Llit marró: llit; empremtes del taló del peu i del cap.

La butaca: sofà; creus; fletxa.

Pintors malvats: parts del cos (ull, nas, boques, cames, cul...); creus; lletres.

Armari: lletres; creus.

Figura amb parpella, 1989

Pintors malvats, 1988

1/2, 2003

Armari, 1973

La butaca, 1987

Llit marró, 1960

ACTIVITAT 2

Primerament, es demana als nens i nenes que facin hipòtesis sobre el significat d'aquests símbols per a Antoni Tàpies. Seguidament, els alumnes han d'associar els símbols trobats amb les frases escrites pel mateix Antoni Tàpies.¹

[Emmarquem les frases per tal que els mestres puguin imprimir-les i retallar-les, i donar-les després als alumnes perquè en petits grups facin el joc d'associacions. L'activitat també es pot fer oralment o escrivint les frases a la pissarra]

¹ Totes les frases citades estan extretes de *Converses amb Antoni Tàpies (1985-1991)*, de Manuel J. Borja-Villel, article inclòs al catàleg *Comunicació sobre el mur* (Fundació Antoni Tàpies, Barcelona, 1992), a excepció de la dedicada a les parts del cos, que es troba a *Converses amb Antoni Tàpies. Amb una introducció a la seva obra*, de Barbara Catoir (Barcelona: Polígrafa, 1988).

LLETRES

“N’hi ha moltes que evoquen determinades paraules, exclamacions, fins i tot expressions esotèriques, paraules màgiques. (...) També les utilitzo per evocar el nom de les persones que estimo, de la meva dona, dels meus fills.”

BUTACA

“El gust per la utilització d’objectes banals i quotidians. (...) En part es deu al fet que els objectes que omplen la nostra vida quotidiana són els més fàcils de tenir, els més fàcils de veure, però també a una voluntat de magnificar el que és petit i insignificant.”

XIFRES I NÚMEROS

“Les ---- i els ---- són un element important en la meva obra, perquè l’univers, al capdavall, es redueix a una fórmula matemàtica.”

EMPREMTES

“[...] volen tenir aquest sentit de demostrar el pas del temps, el caràcter efímer de les coses.”

CREU

“És un signe polivalent que comunica idees molt diverses. La --- pot ser un signe de misteri, una incògnita, una guixada per esborrar el que hi ha a sota, per suprimir-ho, un senyal que guii l'ull de l'espectador cap a un indret determinat.”

PARTS DEL COS

“Volia mostrar que l'ésser humà no és privilegiat, sinó una part de l'univers, que té la mateixa naturalesa que els astres, que un tros de paper o la fulla d'un arbre.”

PRESENTACIÓ

El nostre entorn és ple de símbols. Els símbols ens ajuden a llegir les coses d'una manera més ràpida. Si en comptes d'utilitzar símbols féssim servir només les paraules... aniríem molt més lents i ens faltaria espai pertot arreu. Es proposa als alumnes que provin de descriure's utilitzant tan sols signes. Es tracta d'elaborar una mena d'autoretrat interior, on els aspectes físics no són precisament el més important.

MATERIALS NECESSARIS

Paper i llapis.

Materials per pintar (pintura, ceres, etc.).

Materials per a fer un collage (opcional).

ACTIVITAT

L'alumne ha d'elaborar un "autoretrat" utilitzant només símbols. Prèviament, ha de crear el seu propi llenguatge sígnic: ha d'escriure una llista amb el que el caracteritza i el que li agrada. A continuació, ha d'associar-hi un signe (número, lletra, forma geomètrica, etc.). També pot associar-hi un color, una textura o material, si es vol fer un collage.

Utilitzant, només, aquest llenguatge, ha de fer la seva pròpia composició.

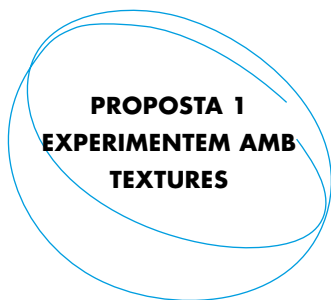
Finalment, s'exposen els treballs sense firmar. Els alumnes han d'intentar esbrinar a quin alumne pertany cada composició.

ACTIVITAT 3: OBRES MATÈRIQUES

L'obra d'Antoni Tàpies destaca per la presència de materials extrapictòrics. L'ús d'aquests elements està estretament lligat al contingut conceptual de les seves peces. Contemplar algun d'aquests quadres tan carregats de matèria ens pot fer preguntar sobre el procés tècnic emprat per fer-los.

PROPOSTA 1

EXPERIMENTEM AMB TEXTURES PÀG. 21

PRESENTACIÓ

Es proposa als alumnes la realització d'un projecte d'una obra amb textures tan suggeridores com les que crea Antoni Tàpies en els seus quadres. Seguidament, hauran de portar a la pràctica els seus projectes.

ACTIVITAT 1

S'observen les obres de la pàgina següent.

Malgrat no poder tocar aquestes obres, els alumnes poden imaginar-ne la textura. Aquestes sensacions formen part del significat de l'obra.

Es pot preguntar als nens i nenes el següent: quins materials utilitza Antoni Tàpies per realitzar aquestes obres? Com els haurà enganxat? On haurà col·locat el suport per fer el quadre? Quina sensació us provoca la presència d'aquests materials?

Metall i ampolla, 1993 (Tècnica: pintura i assemblatge sobre planxa metàl·lica muntada).

Terra i pintura, 1956 (Tècnica: procediment mix sobre fusta).

Palla i fusta, 1969 (Tècnica: assemblatge sobre tela).

ACTIVITAT 2

L'activitat s'inicia amb una primera fase de reflexió: es proposa als alumnes que imaginin un quadre amb textures interessants. A continuació, han de pensar quin suport utilitzaran i quins materials els aniran bé per produir la textura i fixar-la al damunt del suport. L'alumne pot fer-ne un projecte: escriure el que necessita i fer-ne un petit esquema.

Seguidament, emprant el que ha especificat en el projecte, inicia l'experimentació amb els materials.

Finalment, exposa als companys i companyes el resultat del seu experiment, dedicant una especial atenció a reflexionar sobre els resultats de les seves previsions.

Trobareu més informació sobre l'artista i la seva obra al web de la Fundació Antoni Tàpies: www.fundaciotapies.org

Per qualsevol consulta us podeu posar en contacte amb:

Rosa Eva Campo i Maria Sellarès

Servei Educatiu de la Fundació Antoni Tàpies

Tel.: 934 870 315. De dilluns a divendres de 9 a 15h.

visitescomentades@ftapies.com

**FUNDACIÓ
ANTONI TÀPIES**

ARAGÓ, 255 - 08007 BARCELONA
Tel. 934 870 315 - Fax 934 870 009
museu@ftapies.com
www.fundaciotapies.org